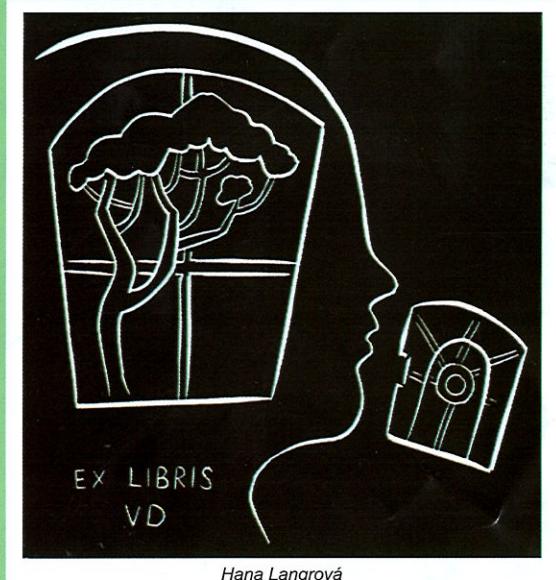

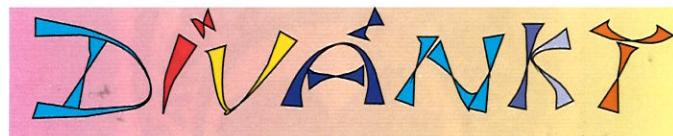
Michael Horák

Hana Langrová

Městský dům dětí a mládeže
Týn nad Vltavou www.ddmtyn.cz

ORIGINÁLNÍ VÝTVARNÉ DÍLNY PRO DĚTI A MLÁDEŽ

1988 - 2018

Reprodukované ex libris je vybráno z archivu výtvarného klubu „BLUDIČKA“
MěDDM Týn nad Vltavou a účastníků výtvarné soutěže „Exlibris Tábor“ 2009 a 2013

Městský dům dětí a mládeže
Týn nad Vltavou
www.ddmtyn.cz e-mail info@ddmtyn.cz

Kateřina Kopečková

EX LIBRIS

KNIŽNÍ ZNAČKA

Víš od koho máš půjčenou knihu?
ZAPOMNĚL JSEM

Tak se podíváme na knižní značku,
exlibris, označení majitele, vlepené
na vnitřní stranu desek knihy

NIC JSEM TU NENAŠEL

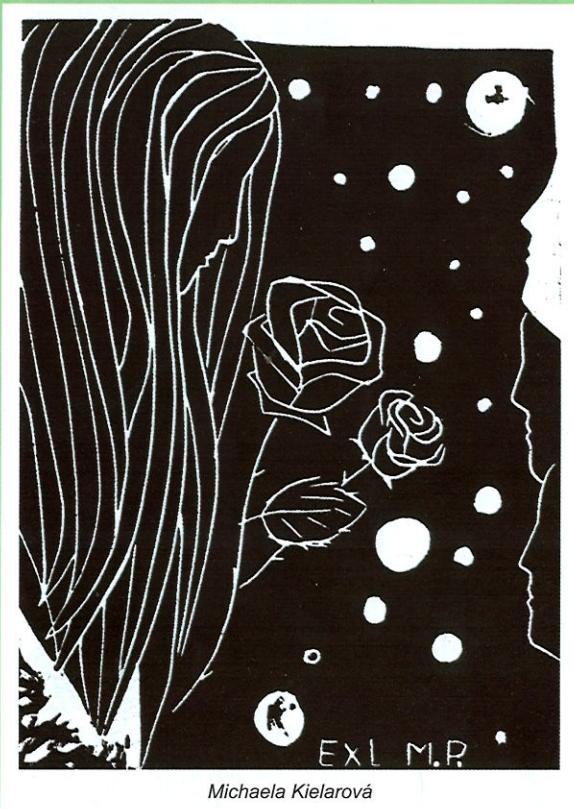
To se tedy bude muset majitel knihy
přihlásit o knihu sám

**PROTO SI SVÉ KNIHY RADĚJI OZNAČÍM
VLASTNÍ KNIŽNÍ ZNAČKOU - EXLIBRIS**

JAK NA TO ?

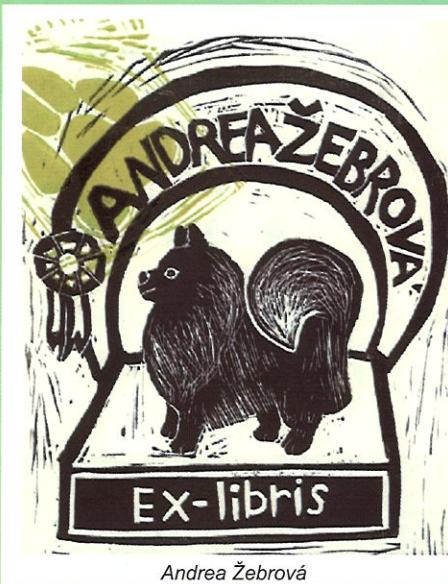
Ex libris je latinské slovo a znamená „Z knih“

Nejběžnějším způsobem je si vytvořit grafický list, ten natisknout a potom si ho vlepít do knihy. Vytvoříme vlastní exlibris v technice linorytu. Nejdříve si povíme něco o EXLIBRIS a grafice. Uměleckou grafikou nazýváme dílo, kdy umělec použije jednu z grafických technik a dílo roznoží na předem stanovený počet exemplářů ručním řemeslným postupem.

VIDĚL JSEM OZNAČENÍ GRAFICKÉ TECHNIKY PÍSMENEM A ČÍSLEM? TAKÉ OČÍSLOVÁNÍ GRAFIK VLEVO DOLE NAPŘÍKLAD 15/50

Pro označení grafických technik jsou používány mezinárodní zkratky. Pro linoryt, který si vytvoříme, je označení X3, pro suchou jehlu C4, pro rytinu do plastu C8, dřevořez X1, litografii L1. V dnešní době si můžeme vytvořit exlibris i počítačovou technikou. Mezinárodní označení pro počítačový návrh je CGD a CAD. Aby se všechny grafické listy považovaly za originály, musíme je podepsat a označit počtem kusů. My si vytiskneme třicet exemplářů a označíme je první ze třiceti (1/30), (2/30), (3/30) a tak dále.

KDO VLASTNĚ GRAFIKU A EXLIBRIS VYMYSLEL?

První grafické tisky se objevily v šestém století v Číně, kde první používanou technikou byl dřevořez. V Evropě se první exlibris zřejmě vytvořilo už ve středověku v Německu. Nejstarší české ručně malované exlibris je kolorovaná kresba českého erbu se lvem s královskou korunou krále Jiřího z Poděbrad. Exlibris představovala nejen symbol postavení, ale také jisté vzdělanost. Majetnická značka měla proto symbolizovat společenský statut majitele knihy. Mezi umělecky cenné exlibris patří například výtvary umělců jako byli Albrecht Dürer a Lucas Cranach. Z českých jsou ceněné exlibris od Josefa Mánesa, Mikoláše Alše, Alfonse Muchy, Josefa Váchala a mnohých dalších. V současné době exlibris tvorí většina předních českých uměleckých grafiků, například Vladimír Suchánek, Jiří Brázda, Hana Čárová a Eva Hašková. Sběratelé, ale i někteří tvůrci jsou sdruženi ve „Spolku sběratelů a přátel exlibris“ se sídlem v Praze. Spolek organizuje výmeny, soutěže, výstavy, přednášky a také vyhledává nové nadané tvůrce. Spolek vyhlásil ke 100. výročí svého založení rok 2018 „Rokem českého exlibris“ a byl pověřen uspořádat v Praze světový kongres sběratelů exlibris „FISAE“ se soutěží a doprovodným programem. V roce 2019 se sběratelé a přátelé exlibris opět setkají v ČR na tradičním ročním mezinárodním sjezdu, tentokrát v Českém Krumlově. Při této příležitosti bude uspořádána mezinárodní soutěž pro děti, mládež, žáky ZUŠ, DDM a studenty středních a vysokých uměleckých škol.

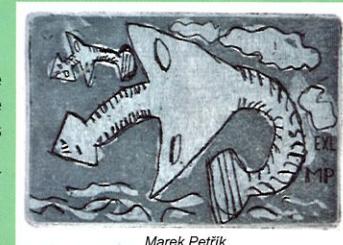
A PROTO SE NYNÍ JIŽ PUSTÍME DO PRÁCE

CHTEL BYCH V TECHNICE LINORYTU VYTVOŘIT MOTIV MÉHO OBLÍBENÉHO SPORTU

ČÍM ZAČNEME ?

Ještě než si připravíme kresebný návrh nejlépe v motivu, který by nás mohl dobré charakterizovat, nebo motiv na přání objednavatele exlibris, tak si musíme uvědomit, že je důležité do obrázku

dobře kompozičně navrhnut text. Je možné použít i iniciály, například EXLIBRIS L K (Lukáš Krpálek). To je velmi těžké a navíc vše musíme vyřít zrcadlově obráceně. Velikost exlibris zvolíme spíše menší, aby se nám vešlo do všech knih. Postupovat budeme podle následujícího návodu. Začátečníkům doporučujeme navštívit výtvarný zájmový kroužek, například v ZŠ nebo v DDM či ZUŠ, kde vám určitě rádi pedagogové poradí a jsou pro tvorbu grafiky a hlavně pro tisk vybaveni lisem tzv. satinýrkou, či „Slámopressem“, patentovaným lisem pro linoryt od současného grafika pana Miloše Slámy.

Marek Petřík

- 1) připravíme si výtvarné potřeby a nářadí pro linoryt - rydla a linoleum (matrici) v rozměrech, které jsme si určili.
- 2) obkreslíme si matrici na čtvrtku a nakreslíme si do tohoto rozměru předem promyšlený motiv.
- 3) kompozičně umístíme písmo. Napíšeme EXLIBRIS a jméno majitele exlibris. Můžeme také použít zkratku EXL. Lepší je zkratky nepoužívat a vyřít celý název a jméno.
- 4) zrcadlově obráceně překreslíme návrh na matrici.
- Během práce si můžeme v zrcadle kontrolovat, jak bude naše grafické exlibris vypadat po vytisknutí.
- 5) tisknout linoryt můžeme ručně i doma. Připravíme si potřeby na tisk. Tiskařskou barvu, podložku na rozválení barvy, váleček, čtvrtky a starší pevnou lžíci.
- 6) Válečkem naválíme tiskařskou barvu na matrici, opatrně položíme čtvrtku a tlakem lžíce obtiskneme exlibris na čtvrtku.
- 7) natiskneme si stanovený počet – náklad, například 30 kusů.
- 8) lístky exlibris podepíšeme a označíme 1/30, 2/30, 3/30 ...
- 9) po uschnutí vlepíme naše exlibris do vlastních knih na vnitřní stranu desek knihy.

EXLIBRIS SE POVEDLO A TAK HO URČITĚ POŠLEME DO VÝTVARNÉ SOUTĚŽE

O soutěži v Českém Krumlově se dozvídáme od 1. 11. 2018 na internetových stránkách Spolku sběratelů a přátel exlibris nebo DDM Český Krumlov a MěDDM Týn nad Vltavou.